

GLAS

AKADEMSKI

LETO III. ŠTEV. 23.

LJUBLJANA, 19. OKTOBRA 1935.

IDEJNI OBRAZ SLOVENSKE AKADEMSKE MLADINE.

(Konec.)

Ko smo tako poizkusili karakterizirati v nekaj potezah slovenski akademski liberalizem, ki v viharju nastopajočih dob povija svoja jadra in se umika v varno pristanišče naše zgodovine, ko smo v dokaj zabrisanih črtah nakazali pomen razkroja, ki je nastal po vojni v doslej več ali manj homogeni strukturi katoliške miselnosti, se nam pogled obrača na oni del slovenske inteligence mladine, ki stoji v strogem svetovnonazorskem nasprotju z zgoraj omenjenimi ideologijami.

Ta mladina je deloma neorganizirana, deloma se zbira okoli »Mladega Triglava« naslednika JAD Triglava, ki je izšel prav tako kot »Jadranc« iz vrst liberalistične akademske mladine, a se je v času povdaranja skonstruiranega jugoslovanstva nagnil v slovensko smer, povdarjajoč našo narodno individualnost, in zahtevajoč za Slovence pravice, ki pripadajo vsakemu narodu. Tudi »Njiva« (akademski agrarni klub) zbira v svojem krogu mladino, a njeno delo je omejeno predvsem na proučevanje agrarnih vprašanj slovenske zemlje.

Osebg tega članka nam ne dopušča pristopa k temeljitji psihološki in socialni analizi te akademske mladine. Ako smo ugotovili, da korenita akademski liberalizem in politični katolicizem globoko v dedščini odmirajočih rodov, moramo nasprotno podčrtati dejstvo, da se je miselna preusmeritev te mladine izvršila brez vsakega idejnega zaledja v našem kulturnem življenju. V čem je bilo torej bistvo te duhovne preorientacije?

Odnos te mladine do slovenskih narodnih kulturnih, socialnih problemov je bil sprva popolnoma čustvenega značaja in miselno skoroda neopredeljen, njena ideologija, v kolikor sploh moremo o njej govoriti, je nosila vse polno znakov naših blelih liberalno meščanskih demokratičnih idealov. Vendar mladina je kmalu začutila, da se toga slovenska socialna stvarnost komaj zgane ob njenih čustvenih zaletih; uvidevala je vse bolj, da je slovensko nacionalno vprašanje v bistvu kompleks socialno gospodarskih problemov, do katerih si mora nujno ustvariti kritično distanco. Študij naših gospodarskih, narodnih, kulturnih relacij pa je zahteval ne zmedenih pojmov, ampak popolnoma določne znanstvene metode, ki je pa katoliška metafizika na eni in liberalistična letargija na drugi strani nista mogli nuditi. Tako se je ta mladina zaradi socialnih nujnosti iz nacionalnega čustvenega zanosa približala marksizmu, to pot pa ji je narokovala uprav njena vezanost s slovenstvom.

V tem se je bistveno razlikovala od takozvane slovenske socialne demokracije, ki si ni nikoli ustvarila kontakta z našo narodno problematiko, marveč si je slično kot nekoč naši Hejslovani, samo v drugem smislu, zatiskala oči pred našo stvarnostjo in se izgubljala v bledem internacionalizmu. Zato je nikakor ne smemo in ne moremo smatrati za nekakega predhodnika pokreta, ki se je izvršil zadnja leta po svetovni vojni med slovensko inteligentno mladino.

Ugotoviti pa moramo, da ima slov. akademski marksizem, če ga sploh smemo tako nazivati,

predvsem značaj kulturnega boja za pravice obubožanega, razkosanega, v zgodovini izhiranega naroda in da je kot tak izrazito slovensko nacionalen. In prav v tem utegne biti za nas njegov pomen. Zato besede na račun njegove anacionalnosti ne lete na pravi naslov.

Kaj hoče ta mladina? Označujejo jo: Idejna borba proti vsemu hote ali nehoti zlaganemu obravnavanju naših socialnih, narodnih in kulturnih problemov, zahteva po neizprosni, objektivni kritiki vse naše klaverne socialne sredine, klic po družbi, ki naj omogoči resnično svobodo ljudi, po družbi, ki naj zmanjša na minimum možnosti izpačenja človeka, zavest, da sodobne socialne relacije ponižujejo človeštvo v čredno žival in ga v svojih zadnjih posledicah tirajo v propadanje.

Ali je tudi delo te mladine v skladu z ideologijo? Ali je tudi tako ostro kot njen pogled? Ko se živo zaveda povezanosti s svojo zemljo in svojim ljudstvom, ali je tudi sleherna njena misel in sleherni korak namenjen k tej zemlji in temu ljudstvu?

Ko si oblikuje svoj svetovni nazor, ali bo znala z njim pristopiti k bitnim problemom našega družbenega organizma? Ali je idejno dovolj v moči in dovolj delavna, da tudi ona doprinese k resničnemu prevrednotenju slovenskih vrednot? Ali ima dovolj tenko uho za pljusk valov ki zadevajo kalne bregove slovenskega življenja? In končno, ali stoji vsaj tako trdno za svoj čas, kakor stoji čas za njo? Ali pa je tudi njej usojeno, da jo čas prehiti, ukane in vrže ob stran kot že tolikokrat — Slovence?

Sodobna mladina živi v času, ko je zajelo ves svet nervozno občutje, da stojimo tik ob globokih razpokah ogromnega gospodarskega sistema, ki je v času svojega razmaha ustvaril in ustvarja še danes, v dobi razkroja, sijajno tehniko, na drugi strani pa je koncentriral množice proletarijata po svojih tovarnah, ki je postavil milijonska mesta in dvignil meščanstvo do vladajočega, najbolj produktivnega razreda, ustvaril gospodarski liberalizem in demokracijo v politiki, vtisnil znanosti, literaturi, umetnosti svoj pečat, torej, ki je celo stoletje vodil usodo evropske kulture. In ta sistem se je naenkrat v temeljih zamajal, vrgel na cesto milijone brezposelnih, nadomestil princip svobodne konkurence s karteli in finančnim monopolom, zamenjal demokracijo z reakcionarnimi fašizmi. Ni čuda, če je mladina s svojo naravno dovzetnostjo zbegana ob tem ogromnem procesu in ob miselni zmedi, ki ga spremlja, da se upira pritisku, ki ga izvaja reakcija na človekovo svobodo. Ni čuda, če se mladina, oropana razgledov v bodočnost, oprijema starih preizkušenih gesel svojih očetov (liberalizem in klerikalizem). Kdo bi se čudil, da jo v tej splošni zmedi omamlja pravljica o redu in pravičnosti, ki ju uvede z železno roko fašizem, kdo bi se čudil, če s trmasto zagrizenostjo analizira pojave te zbegane družbe. Kdo bi se čudil, da beži pred samotnim trdim delom v šport in kino, ki jo sistematično poneumlja. Vsakdo bo razumel, da je ravnodušna do katederske znanosti, do umetnosti in literature polpreteklih dob, ko ji bije v obraz nerazvozljana stvarnost. Kdo bi potem ne razumel malodušja, ki se je polasča ob pogledu na ta razkosani mali narod, da ga zapušča kot bolnika na smrtni postelji, ali pa se ga oprijema z opičjo ljubeznijo brez raz-

umevanja njegovih pravih potreb, slepa za njegove napake. Kdo bi po vsem tem ne razumel, da pripadniki raznih ideologij tem bolj ogorčeno, brezobzirno, nervozno branijo svoje stališče, morda prav zato, ker v bistvu sami sebi ne verujejo.

V tem kratkem poizkusu naslikati v nekaj potezah obraz slovenske akademske mladine, smo se seveda omejili na najsplošnejše svetovnonazorske razlike in pustili ob strani karakteristiko povprečnega sodobnega slovenskega akademika, omenili tudi nismo razmeroma visokega procenta neorganiziranih študentov, ker jih ni mogoče smatrati za skupino z enotnim idejnim profilom. V vrstah neorganiziranih akademikov je mnogo mlačnih, za sodobno življenje nezainteresiranih izpitnih kandidatov, velik procent zavzema idejno popolnoma neorientirana masa, nekaj je cinikov iz principa, nekaj življenju odtujenih čudakov.

Mislím, da ni potrebno še posebej povdarjati dejstva, da svetovni nazor ni zgolj stvar nekega miselnega sorodnega kolektiva, marveč, da ga določa tudi človekovo občutje. Če bi hoteli po tem vidiku razdeliti ljudi v tri biopsihološke tipe, namreč v realistični, idealistični in panteistični, ki vsak po svoje dojema življenje, in bi po tej delitvi hoteli karakterizirati sodobno ak. mladino, bi se morali odločiti za prvi, to je realistični tip. Razmerje sodobnega človeka do prirode je tipično realistično. Sodobni človek prirode ne obožuje, ne razmišlja o njej, ne sanjari, marveč jo eksploatira (industrija), predpostavlja njeno praktično stran estetični. Sodobni človek je v prirodi aktiven, v naravi uganja šport, njegov odnos do lepote v prirodi je filistrski, ne more se ji pasivno platonično predajati. Tako vidimo tudi v akademskem življenju porast zanimanja za šport, dolgotrajne naivne debate o nogometnih tekmah med akademiki so pogoste in jih mi vsi dobro poznamo. Bilo bi tvegano trditi, da se sodobni slovenski inteligent mnogo peča s svojimi osebnimi problemi, nasprotno, vse kaže, da se izogiba samote in obračuna s samim seboj, ali pa se podaja v društveno življenje in se tako rekoč udejstvuje, išče si zabave in razvedrila ter goji šport zaradi dobrih živcev. Ta pojav društvenega udejstvovanja nima svojih korenin samo v sodobni socialni strukturi, ki teži v kolektivizem, marveč je ena izmed osnovnih potez slovenskega javnega življenja sploh, ki je znano po tem, da se najraje jalovo izživlja v takozv. društvenem delovanju.

Tako torej vidimo, da moremo govoriti o neki skupni akademski generaciji le v toliko, v kolikor nosi v sebi poteze današnje inteligence sploh, sicer pa je strogo ločena v one idejne smeri, ki sem jih skušal v grobih potezah nakazati. Vse kaže tudi, da nosi rod, ki mu pripadamo, vse znake predhodnih generacij. Velik del nas tiči do kolen v usedlinah odmirajočih dob, a le malo se nas zaveda usodne odločilne naloge, ki nam je dovoljena.

P.

BOJ ZA ZASLUGE.

V teh dneh mineva leto dni, kar je ministrski svet v Beogradu sklenil, da vstavi postavko za zgradbo univerzitetne knjižnice v Ljubljani v redni državni proračun za l. 1935/36 in vnese v finančni zakon sklep, da se najame pri Državni

hipotekarni banki posojilo za celotno zgradbo. V rednih razmerah bi moral stopiti novi državni proračun v veljavo 1. aprila 1935, takrat bi se že lahko mislilo na dvig denarja in kmalu nato na razpis del in pričetek zidave.

Danes pa smo sredi oktobra, stavbna sezona gre k zaključku, a o kaki zidavi ni ne duha ne sluha. Vsakokrat, ko se človek informira, kaj je pravzaprav s to knjižnico, vidi, da se gromadijo vedno nove ovire. Najprej je bil razpuščen parlament, da so bile sprejete za prve tri mesece novega drž. proračuna le dvanajstine, v katere ni bilo mogoče spraviti postavke za knjižnico, ker so podaljšale le stari proračun. Ko je bil novi sprejet in stopil 1. avgusta v veljavo, smo mislili no, sedaj se bo kmalu pričelo z zidavo. Toda nastopile so nove, kar dvojne ovire. Vsi ti dve leti, kar si znova prizadevamo za zgradbo univerzitetne knjižnice, je vodila glavno delo posebna akademska organizacija, Akademska akcija za zgradbo univerzitetne knjižnice. Zadnje politične izpremembe so hotele, da se je začela tej organizaciji osporavati pravica boja za knjižnico. Tako je bil ubit tisti, ki je doslej najgorečnejše vlekel voz. Drugič pa so načrti napravili celo Kalvarijo, s katere se do danes še niso vrnili. Tako praznujemo to svojevrstno obletnico v popolnih dvomih, da bomo sploh kdaj dobili knjižnico.

Kar je najboljšje, pa je tole: ne mine v zadnjem času teden, da se ne bi v enem ali drugem katoliškem listu pojavila notica o prizadevanju za knjižnico in zaslugah, ji jih je baje imela neka njihova deputacija v Beogradu. »Slovenec« pa je prinesel pred dobrim tednom kar celo analizo vse akcije in postavil vse na glavo. Ministru, ki je pred letom res dosegel sklep ministrskega sveta, da se bo zidala univerzitetna knjižnica, očita, da ni napravil ničesar, poje pa hvalo ljudem, katerih dolžnost bi danes res bila, da po svojih zvezah in razmerah, ki so jih ustvarili, poskrbe, da se že enkrat prične z zidavo, kar pa iz dejanskih razmer vidimo, da nikakor

Namesto, da bi se resnično potrudili, da pride do zidave,

Tako smo danes v položaju, ki je na las podoben tistemu iz leta 1931: postavka za zidavo knjižnice je v državnem proračunu — toda s pričetkom zidave se zavlačuje; finančni zakon določa, da se pri Državni hipotekarni banki najame posojilo, toda nikogar ni, ki bi to posojilo dvignil. Vse bolj se bojimo, da bo ta podobnost dosegla še svojo krono: kot l. 1931 bo zamujen termin.

Za takrat predlagamo tole: tekmujejo naj, kdo nosi večji delež krivde in odgovornosti.

O SOCIALNEM POMENU RAZISKOVALCA.

(Konec.)

Druge vprašanje, ki prihaja v poštev, je delovanje najvišjih plasti živčevja. Napredek znanosti v tej smeri obeta možnosti za zboljšanje človeškega ponašanja na način, ki ga niso dosegle konvencionalne socialne ustanove tekom stoletij. Obeta nadalje razsvetlitev v temoti neurejenega možganskega delovanja, ki je sedaj ena najhujših šib človeštva.

Triumfov preteklosti niso dosegli delavci katerekoli posamezne narodnosti ali pa zastopniki katerekoli posamezne rasne skupine. Oni so vznikli iz plemenite izmenjave mnenj o metodah in rezultatih. To so obči človeški problemi, ki jih bo najlažje rešiti v svobodnem raziskovanju in svobodnem intelektualnem občevarju neglede na narodnostne meje.

Kot raziskovalci smo preradi zagrizeni individualisti, se izognemo zmoti in zmedi vsakdanjih dogodkov in se posvetimo le zanimivostim, ki so nas očarale. Premalo smo mogoče razmišljali o smislu naših znanj, o zgodovinski povezanosti naših prizadevanj s podobnimi v preteklosti, o skupnih ciljih, ki nas družijo kljub temu, da smo iz raznih dežel in ras, in o življensko važni vlogi, v kateri moremo deliti dobrote soljudem. Dejstva potrjujejo našo socialno vrednost — smo izvidniki in pionirji napredujoče civilizacije.

V sedanji zmedenosti in negotovosti v skoraj vseh civiliziranih deželah obstoja nevarnost, da se naše uslužnosti napram človeštvu ne razumevajo prav in da se celo omalovažujejo. Kdo drugič kot ravno mednarodni zbor fiziologov je bolj

upravičen, da opozori na težkoče, ki ogrožajo našo uspešnost? Poglejmo torej v kratkem ne le pogoje, ki so neugodni, temveč tudi tiste, ki so ugodni za izpolnjevanje naših posebnih socialnih funkcij.

Neugoden pogoj zares silnega vpliva je občutek neke negotovosti in nezavarovanosti. To vsi dobro vemo, da zahteva učinkovito raziskovanje pogosto kontinuiran program za daljšo dobo. Ako takšen program surovo prekinemo politične izpremembe, posebno pa tedaj, če postane strankarsko odvisen, raziskovalec ne more posvetiti nedeljene pozornosti svoji znanosti, temveč je nujno vržen v vrtinec mešanih motivov. Tedaj pač gineva zanimanje za znanost. Razumljivo je, da v državah s političnimi in strankarskimi zmešnjavami postane znanstvenega raziskovalca skoraj nemogoče radi škodljivih vplivov političnih pustolovcev in njihovih osebnih privržencev. Vladavine, pod katerimi prevladujejo taki pogoji, so parasitske — one same ne prispevajo prav nič k pridobitvi novega znanja, pa se vendar okoristijo z znanjem, ki je pridobljeno v drugih deželah.

(Posebna ovira je ponekod propaganda proti vivisekciji.) Je že tako: ne tisti ljudje, ki prejemajo dobroto od fiziološkega raziskovanja, temveč tisti, ki ga vrše, so prisiljeni, da branijo metode, s katerimi se dobrote delijo. V dobro organizirani državi naj bi bili biološki in medicinski raziskovalci, ki delujejo v okviru humanega ravnanja z živalmi, prav tako svobodni kot fiziki in kemiki in zavarovani pred vmešavanjem nevednih in sitnih gorečnejšev.

(Velika ovira raziskovanja sploh je pomanjkanje sredstev povsod. Značilno je, da so redukcije kreditov za znanost neprimerno večje kakor v drugih področjih.) Mogoče je prav, da pripomnim, da socialni organizem ne sledi zgledu, ki mu ga nudi živi organizem. V času pomanjkanja narava ponavlja zmanjša dovoz hranil k organom, ki so relativno manjšega pomena, samo da vzdrži nemoteno oskrbo organa, ki je sedež inteligence!

Prosil bi vas še malo potrpljenja, da se dotaknem še nekaterih splošnih pogojev, ki so naklonjeni napredku v pridobivanju novega znanja. Najprvo je svoboda raziskovanja. V sili — recimo v vojni — bi se moglo pričakovati od znanstvenikov, da uporabijo svoje sposobnosti za nujne praktične potrebe. Toda treba je priznati, da ima navadno takšno natezanje malo smisla. Samo v svobodi se razveta znanost in se razvija do polne moči. Izkušnja je pogosto pokazala, da ravno najznačilnejša odkritja — tista, ki vse prelomijo, ki porušijo pregrade in odpro nove vidike — izvirajo iz vztrajnega globoko pronicujočega zanimanja raziskovalca. Če naj se torej pričakujejo važni izsledki, tedaj se ne sme pozornost iskalca omejiti na neposredno koristne izglede, tudi ne na takozvano »nacionalistično znanost« ali sicer kako skupino političnih idej. Take omejitve so usodepolne, ker omrežijo svobodni duh iskanje in morejo dati le površne rezultatečasne vrednosti.

Svoboda raziskovanja vsebuje tudi že prostost od vsakega siljenja k produkciji dokazov o napredovanju dela, najsi bo takoj ali pa v določenem času. Ko bi vedeli, kje in kedar bomo našli to kar iščemo, potem pač raziskovanje ne bi bilo težko. Čas je potreben za čitanje in za prebavljanje in za čakanje na nove ideje in dalje za izmišljanje eksperimentalnih dokazov in njih kritično uporabo. »Lenoba je mati odkritja«, je rekel Michael Foster. Nadalje, čas bi mogel biti potreben, ker naletimo pogosto na nepredvidene težkoče. Ker že prodiramo v nepreiskano ozemlje, moramo ne le graditi si lastne poti, temveč se od časa do časa tudi ustaviti, da se razgledamo. Metode raziskovalnega napredka so povsem različne od strojne produkcije. In kakršenkoli namig cenzure ali kazni za neuspeh pri produkciji rezultatov v določenem času je prav gotovo škodljiv, kajti v takih okolištinah bo raziskovalec samo poln skrbi, namesto da bi bil prepojen s plodovitimi razmišljanji in z vneto podjetnostjo ter volje do uspeha.

Slednjič naj naznačim še vzpodbude, ki jih znanstveniki prejemajo na svojih zborovanjih, ko primerjajo in obravnavajo svoja izkustva. Zelo značilno je, da je moderni pospešeni napredek znanosti začel istočasno z ustanavljanjem akademij, v katerih so se člani zbirali in priobčevali svoja opazovanja. Tudi dijaki so potovali svobodno iz tujih dežel na prve univerze, da bi si pridobili znanje ob stiku z navdušujočimi vodi-

telji. Univerzitetna tradicija gostoljubnosti do svežih idej in resnih znanstvenikov se je vzdrževala skoraj neskaljena prav do zadnjih let; in oboje, odlični glas zavodov ter znamenitost učiteljev in raziskovalcev je bilo vir nacionalnega ponosa. (Lep primer za to je znamenita šola nemškega fiziologa Carla Ludwiga.)

Pred prodorno in vesplošno vrednostjo iskanja resnice so zidovi predsodkov in ekskluzivnega nacionalizma čudni in nenormalni. Izpričujejo neumnost, ne pa pamet. Vsak narod potrebuje koristi, ki izvirajo iz svobodne izmenjave znanstvenikov in idej. In ker smo vsi prejeli od preteklosti dobroto, moramo tudi vsi priznati, da smo enako dolžni biti uslužni napram prihodnjosti.

NARODNA OBRAMBNA RAZSTAVA.

Ob svoji petdesetletnici je priredila Družba sv. Cirila in Metoda narodno obrambno razstavo, ki je bila odprta tri tedne v Auerspergovem dvorcu. S sodelovanjem Manjšinskega instituta je Družba zbrala precej materiala, ki naj bi obiskovalcem prikazal življenje naših manjšin v Primorju in na Koroškem.

Najštevilnejša je zbirka knjig, časopisov, časnikov in drugih publikacij, ki so jih izdali po vojni v Primorju in na Koroškem. Ta del razstave je dosti pregledno urejen in nam kaže zlasti tisk v Primorju, ki ga je prva leta po vojni in italijanski zasedbi še nekaj ostalo, dokler ni v poznejših letih naglo upadel in popolnoma prenehal. Zbirka koroških publikacij je neprimerno skromnejša. Slovenskih publikacij iz Primorja in Koroške so pridružene še tiste zunaj mej tega ozemlja, ki se kakorkoli nanašajo na obe deželi.

Poleg knjig in ostalega tiska vidimo še nekaj tehnično dobro izdelanih zemljevidov, med temi tiste, ki nam kažejo narodnostno razmerje prebivalstva v Dalmaciji, ljudsko štetje v Istri l. 1910, število sokolskih društev v Primorju, potem prodiranja Nemcev in nemške zahteve po našem ozemlju, število in vrsto šol in župnij na Koroškem, obseg slovenskega občevarnega jezika v mariborski okolici l. 1910. Po stenah in kotih so razpostavljene še razne slike, geografske karte, spominski, društveni znaki in trakovi ter podobne manjše stvari, v posebni sobi še narodne noše in veznine. Svojo sobo ima tudi Družba sv. Cirila in Metoda sama z vsem, kar je v zvezi z njenim petdesetletnim obstojem in delovanjem.

Prvi vtis, ki ga napravi na obiskovalca zunanost lepo urejene razstave je prijeten. In obiskovalec pričakuje, da bo videl marsikaj in da bo opozorjen na marsikak problem. Toda v resnici mora pri ogledovanju razstavljenih stvari spoznati, da je razstava po svoji vsebini zelo neznamenit prispevek k reševanju našega narodnega in manjšinskega vprašanja. Kajti prvič upošteva razstava le nekatere strani življenja naših manjšin v Primorju in na Koroškem ter najvažnejše in najbistvenejše probleme pušča popolnoma v nemar, drugič pa je tudi ta ulomek našega narodnega manjšinskega problema prikazan popolnoma nesistematično. Obe pomanjkljivosti, zaradi katerih razstava še blizu nima tistega pomena, ki bi ga morala imeti, izhajata iz zgrešene ideologije, ki je osnova prirediteljem razstave in vsem oficialnim narodnim obrambnim delavcem.

Zgodovina in čas, v katerem živimo, sta nas izučila, da ne gledamo svojega narodnega vprašanja le z vidika kulture, kolikor mogoče ozko pojmovane in merjene le po jeziku in narodni pesmi ter še po narodnih nošah. Zbereš o tem nekaj številk, ki nič ne povedo, nekaj knjig, slik in spomenikov prirediš koncert narodnih pesmi in revijo narodnih noš, vse to ovijješ v tribarvne zastave in z velikimi črkami napišeš geslo — pa si domišljaš, da si storil nekaj velikega za narod. Tak vtis zbudi tudi ta razstava, kadar si jo natančneje ogledaš. Če govorimo o narodnem življenju, moramo imeti v mislih vsa področja življenja: gospodarstvo, politiko in kulturo. Ljudstvo, ki hoče živeti kot narod, mora imeti možnost svobodnega udejstvovanja na vseh teh področjih. Če to apliciramo na konkretni slovenski primer, se temu pravi

Nad našima manjšinama v Primorju in na Koroškem visi vrsta življenjskih vprašanj, katerih ne more prezreti nihče, ki se hoče baviti

s položajem Primorja in Koroške. Sem spada najprej gospodarski položaj, za čigar spoznavanje je potreben študij naravnih bogastev in prometnih zvez ter nanje se naslanjajočih industrij, kako se obdeluje naša zemlja in izkoriščajo dani pogoji. V tesni zvezi z gospodarskim položajem je družbena porazdelitev prebivalstva: koliko je kmetov, delavcev, meščanov, izobražencev. Važno vprašanje je izseljeništvu pa novo naseljevanje iz notranjosti italijanskih oziroma nemških pokrajin, potem gospodarska organizacija posameznih slojev primorskega in koroškega ljudstva, saj če tega ne poznamo, nam tudi politična gibanja ne morejo biti jasna.

Po vojni so se s političnimi mejami izpremenila tudi razmerja med raznimi gospodarskimi področji in prav slovensko ozemlje je bilo ne le politično, temveč tudi gospodarsko raztrgano. Potrebno bi bilo študirati, kako je bilo slovensko ozemlje vključeno v razna gospodarstva in kako je to vplivalo na Slovenijo samo.

Ko vidimo narisano mrežo sokolskih društev v Primorju, se čudimo, da ne vidimo nobene opombe

organizacijah, ki so bile primorskim Slovencem neprimerno važnejše od sokolskih društev. Hoteli bi tudi kakšne podatke o še obstoječih organizacijah na Koroškem. In če naj razstava pokaže rezultate ljudskih štetij, zakaj tako nesistematično zgolj slučajno le za Istro l. 1910 in le občevalni jezik v mariborski okolici istega leta? Zakaj se tudi glede tega zanemarjajo vse druge slovenske pokrajine? Razstava pa bi morala pokazati tudi podobo političnega udejstvovanja primorskih in koroških Slovencev: kakšne stranke so obstojale med njimi, kakšno je bilo razmerje med njimi in kolik je bil njihov pomen. In tudi gibanje našega ljudstva pod italijanskim fašističnim režimom in avstrijsko avtoritarno vlado razstava ne bi smela prezreti.

In še na eno vprašanje bi nas morala razstava opozoriti, na vprašanje emigracije zlasti iz Primorja, ker ona iz Koroške je neprimerno manj številna. Izseljence, ki se izseljujejo zaradi dela in kruha, ker jim ni mogoče niti sam življenjski obstoj doma, sem že omenil. Tu mislim na politične izseljence, od katerih so se izselili prvi takoj po italijanski zasedbi, drugi pa so zapuščali Primorje vsa leta po nastopu fašistične vlade. O tej emigraciji, ki obstoji v največjem delu iz intelektualcev, zlasti uradnikov in ki je skoraj vsa zbrana v Jugoslaviji, bi nam razstava pač morala nekaj povedati: njihovo število, družbeno pripadnost in pa njihovo kulturno in politično udejstvovanje.

Zanimivo bi bilo primerjati v tem pogledu našo emigracijo z italijanskimi političnimi izseljenci, ki so po nastopu fašizma še v večjem številu šli večinoma v Francijo ali pa v Nemci, ki so pred dvema letoma morali zapustiti Nemčijo. Koliko takega velikega kulturnega boja, res najširše pojmovanega, je naša primorska emigracija opravila? Ali se ni, kolikor je bila sploh aktivna, utapljala v ideologiji in delu, pri katerem ni bila program svoboda misli, prepričanja in kulturnega snovanja, svoboda politične organizacije, svoboda združevanja v gospodarskem boju, skratka svoboda človeka in naroda, svoboda slovenskega človeka in slovenskega naroda v vseh krajnih mejah slovenskega ozemlja?

Opazili smo še nekaj — nekako zgledovanje zlasti na nemških narodnih obrambnih organizacijah Schulvereina in Südmärke. Celi uvodniki so se pisali v našem časopisu o tem, kako te organizacije delajo in kako bi jih naše v tistem podrobnem delu morale posnemati, da bi dosegle zaželjeni smoter, obraniti naše ozemlje pred nemškim prodiranjem. Tudi na razstavi smo v zemljevidih o nemških šolah, ki so jih postavile te nemške organizacije na našem ozemlju, spoznali sled in izraz te miselnosti. Da, tudi to moramo poznati, temeljito poznati, pa tudi videti, da Schulverein in Südmärke in njihove šole niso izraz nemštva in nemške kulture, to je potrebno vedeti, če hočemo gledati svoj narodni problem iz pravih in stvarnih vidikov.

Čeprav bi bilo treba o našem narodnem vprašanju, o narodnem obrambnem delu in o vsem, kar je s tem v zvezi, pisati temeljite stvarne razprave, se nam je vendar zdelo nujno, da ob pravkar zaključeni razstavi povemo nekaj načelnih pripomb, ki jih razstava terja. Res, žal nam je, da je ta razstava tako neuspela in da je v resnici bila le lepa paradna prireditev ob petdesetletnem jubileju Družbe sv. Cirila in Metoda. To-

da ni še prepozno, da izvajamo iz nje nauk, da je treba tudi narodne in manjšinske probleme obravnavati le z globokim študijem in znanjem. V Ljubljani je Manjšinski institut, ki bi moral organizirati delo v tej smeri. To mu ne bi bilo težko, ker je del mlade generacije zadnja leta pokazal zelo velik interes za tako delo in se trudi spoznati pravi obraz slovenskega naroda in slovenske zemlje, da bi se po tem spoznanju mogel tudi uspešno voditi.

V tem smislu bi se morala preurediti tudi obstoječa narodna obrambna društva in zlasti bomo veseli, če bo naš primorski klub na univerzi res delal na zbiranju stvarnih podatkov.

Iskreno želimo, da bi mogli k letu videti novo razstavo, lepo po zunanosti in bogato po vsebini, ki bi vsaj nakazala probleme z vseh področij, ki sodijo v širok kompleks slovenskega narodnega vprašanja.

A. K.

LEGALIZACIJA ODPRAVE PLODU

Lanski zdravniški kongres je sprejel le negativne sklepe v vprašanju regulacije porodov: proti priznanemu medicinskemu stališču je zahteval prepoved prodaje zaščitnih sredstev, čeprav so le-ta tudi zaščitna sredstva proti spolnim boleznim. Tem bolj je presenetil letošnji, 17. zdravniški kongres, ki je sprejel celo vrsto pozitivnih resolucij, med njimi najvažnejšo: resolucijo o legalizaciji odprave plodu.

Zopet je bil namreč na dnevnem redu problem splava. Vodstvo kongresa je sicer poskušalo postaviti to vprašanje v luč »moderne« rasistične teorije, vendar pa je v diskusiji kmalu prevladalo socialno stališče do problema. To dejstvo, da so zdravniki prestopili ozko območje medicine, da so se zavedli kot socialni delavci, zatajili svoje osebne interese in govorili v prilog ljudstvu, je na tem kongresu najbolj pozdraviti. V diskusiji je namreč našlo socialno stališče živo oporo, ko se je ves ogenj borbe koncentriral izključno na vprašanje socialne indikacije splava. Dolgotrajno odobravanje skoraj vseh udeležencev kongresa je spremljalo izvajanje debaterjev, ki so zahtevali, da se na vprašanje ne gleda le kot zdravnik, ampak tudi kot človek, ki sočustvuje z ogromnimi masami zapostavljenih, izkoriščanih in seksualno nevednih, ki se sami kaznujejo z najhujšo kaznijo, s pogubnim tajnim splavom, ki ga izvršujejo žene same in nestrokovnjaki in ki se širi v toliki meri, da ogroža narodovo zdravje. Glavni vzrok tega zla, ki ga ne more omiliti niti najstrožja kazen, je socialna beda, ki tira žene delovnega ljudstva v naročje mazačk. Prvi pogoj za rešitev problema tajnega splava je le dvig življenjskega standarta delavca in kmeta, uvedba polne zaščite mater in dece ter uzakonjeno socialno, ekonomsko in brezposelno zavarovanje vsakega državljana.

Pri predložitvi resolucije je prišlo do zelo ostrih nasprotstev. Opozicijo so tvorili štirje zdravniki, med njimi dr. Meršol iz Ljubljane, predsednik Slovenskega zdravniškega društva. Ti gospodje niso priznavali pete točke resolucije, ki zahteva, da se naj paragrafi 171—174 kazenskega zakona izpreme tako, da se za odpravo plodu poleg medicinske indikacije prizna tudi rasno-biološko, duševno-higijensko in socialno-ekonomsko. Dr. Meršol navaja proti temu kontra-indikacije, med katerimi so posebno važne etična, verska in nacionalna. Spričo odločnega in jasno opredeljenega, dobro pripravljene stališča dr. Meršola pri obravnavi odprave plodu, se nam samo vsiljuje vprašanje, kakšni nagibi so vodili dr. Meršola, da se je tako vehementno postavil po robu akciji skoro celokupnega števila zdravnikov, ki so bili na kongresu. Ali se je kot predsednik Slovenskega zdravniškega društva držal njegovih navodil in tako izrekel mnenje večine slovenskih zdravnikov? V stilizaciji njegovega govora ta domneva ne bi imela podkrepitve. So bili osebni nagibi? G. dr. Meršol je navajal kot glavne pomisleke etične, nacionalne in verske razloge. O prvem in drugem so govorili tudi srbski zdravniki, pripadniki naroda, ki je silno občutljiv za vse, kar je v zvezi z njegovim ugodnim narodnim razvojem, in vendar jim je njihovo socialno čuvstvo vanje narekovalo predlagane izpremembe. Ostaja še verski moment kot tretji, ki ga povdarja. Ne zdi se nam izključeno, da je bil za g. dr. Meršola ta odločilen, da si sam o tem ni podrobno

izrazil. Toda ne glede nanj bi bilo čudno, če bi si Cerkev, ki tako skrbno bdi prav nad tem vprašanjem, saj zadeva njeno dogmo, ne znala poiskati med vsemi udeleženci kongresa, oz. v vsem zdravniškem stanu, zagovornika svojih pomislov in nasprotovanj. Morda pa ima prav dr. Lj. Živković, ki je razkrinkal propagatorje populacije v dobi svetovne krize in milijonske brezposelnosti kot sluge imperializma.

kar je tudi nadvse odkrito priznal g. dr. Meršol, ki se je skliceval kar na stališče vojnega dobrovoljca.

Burna diskusija se je zaključila z glasovanjem: od osemdesetih udeležencev kongresa jih je proti resoluciji glasovalo le četvero. Pri tem, da je ogromna večina glasovala za resolucijo, moramo upoštevati, da je to ekonomski udarec; marsikaterega zdravnika samega (osebito ginekologa) važen dohodek, namreč tajni splav, je ogrožen.

Žal, v resoluciji niso upoštevane tudi druge važne točke, ki so z legalizacijo splava v ozki zvezi, namreč:

1. Kot uspešno sredstvo proti tajnemu splavljanju je smatrati tudi profilakso nosečnosti.

2. V interesu splošnega podviga narodovega zdravja bi bilo, da se uvedejo vsaj v večjih krajih posvetovalnice o seksualnih zadevah, kjer bi zdravniki brezplačno dajali ljudstvu nasvete o higijeni zakona, odpravi plodu, uporabi preventivnih sredstev ter o socialni zaščiti matere in otrok.

Te točke, poleg nekaterih drugih, na kongresu niso mogle biti predlagane kot dopolnilo resolucije, a upamo da bo tudi to vprašanje rešeno na prihodnjem kongresu.

Naši zdravniki, razen omenjenih štirih, so dokazali, da jim je skrb za narodovo zdravje važnejša kot osebni interesi ter da so proti imperialističnim interesom. To je menda prvi zdravniški kongres v naši državi, katerega zaključki so bili v javnosti s toplimi simpatijami sprejeti. Prav tako toplo smo resolucijo sprejeli študentje.

»TUJE DETE« V LJUBLJ. DRAMI.

Z ljubljanskega dramskega in opernega odra poznamo v glavnem tri vrste predstav: prvič take, ki »vlečejo« in naj bi polnile prazne blagajne, pa če gre pri tem tudi vse kulturno poslanstvo gledališča po gobe; drugič tiste, ki so imele že na ne vem kakšnem odru tak in tak uspeh in postanejo zato zanimive tudi za Ljubljano; končno take, ki so stalno v zalogi klasične shrambe, tokrat z novo scenerijo, onkrat z novim gostom, tretjič zopet v novem prevodu, ki pa so in bodo odločno izpričevale neplodnost sodobnega oficijelnega kulturnega življenja v senci velikih dob preteklosti vse dotlej, dokler ne bodo kot družbi potrebne prinesene z novo življenjsko silo prav zaradi tistega bistva, zaradi katerega jih je čas napravil za velike. Tak prepoved pa ne nastane slučajno, temveč je potreben zanj cel kompleks pogojev, ki jih določuje tako režiser kot igralci in končno gledalci — še več, cela družbena skupnost. Danes pa, ko vsepovsod in vedno valjamo po ustih moralno in ekonomsko krizo, ko sistematično priznavamo, da ne živimo v dobi, ki bi socialno in — logično — tudi kulturno pozitivno kulminirala, nam je iskati pogojev tega kompleksa že pri avtorju, ki — sodoben — še ni eo ipso kvalificiran.

Škvarkinovo komedijo »Tuje dete«, s katero je naše dramsko gledališče letos poživelo svoj repertoar, ne moremo opredeliti v imenovane tri skupine, ker sta avtor in režiser s svojo uprizoritvijo ušla iz običajnega reda v našem gledališču. Škvarkin nam je v »Tujem detetu« predstavil klasično rusko komedijo novega časa, ki je v konstrukciji polna visokih odlik formalno izkristalizirane — če hočete — meščanske komedije s svojim bogatim in duhovitim zapletom, kulminacijo in razpletom; nedvomljiva v resničnosti in psihološko utemeljenem razvijanju pokazanih karakterjev; prepričevalna v umetniško prinešeni tendenci.

Potegniti vse soljudi v zaneseno ljubezen do življenja, v tisto ljubezen, ki v najtežjih trenutkih ne odpove in ostane vsaj sama sebi zvesta. Morda nas je avtor prepričal, da ima v človeški skupnosti vse slabo svoje dobro in obratno ter, da moremo med njima posredovati kakor pač hočemo z močjo svoje volje. Še več — on sam, vseskozi zvest in poln zaupanja v svojo prero-

jeno domovino niti volje ne kliče na pomoč, vsak nesrečen zapletljaj se sam razplete v razbohoteno in pristržno prikazano srečo.

Režiser, arh. Bojan Stupica, naš nedavni tovariš se je s Škvarkinom dobro sprijaznil, saj ta potrebuje prav tistega mladeniškega ognja, ki ga Stupica ima. Ob tej priliki se je ves naš teater resnično počutil pomlajenega. Naj smo pričakovali od tov. Stupice veliko, nič ali malo, vsekakor smo ga pričakovali s kritičnim očesom. Sodeloval je kot inscenator, režiser in igralec. Kot inscenator je napovedal našemu teatru radikalno lekcijo, pometal je z odra vse zaprašeno platno, ki naj bi predstavljalo les, kamen in še dišeče rože po vrhu in je za desko dal na oder desko, za brezo brezo. Kot režiser se je trudil dati igralcem čim več živega tempa in prepričevalnosti tako, da je tak ostal tudi kot igralec ter ušel nekajkrat čez formalno površino igre, oziroma mu so igralci niso dovolj tesno sledili. Gledalci smo bili seveda razdeljeni v tiste skupine kot vedno in povsod izven teatra. Gledališče je bilo polno, smejali smo se vsi, dasi je vsak gledal po svoje, vsi mladi prav gotovo z iskrenim priznanjem in očitnim veseljem.

Tejan.

ŠTUDENTOVSKO GIBANJE PO VSEM SVETU.

V avgustu letošnjega leta se je vršil v Bruslju mednarodni kongres visokošolcev, ki so se ga udeležili delegati iz večine držav na svetu. Pripravljenih je bilo mnogo referatov, ki so obravnavali vsa najvažnejša vprašanja, ki tarejo študenta. Ob zaključku kongresa je bil podan pregled študentovskega delovanja po vsem svetu. Med drugim se je ugotovilo sledeče:

Po vsem svetu se vodi ostra borba za pravice univerze in študentov, za tkzv. stare univerzitetne svoboščine. Velike in uspešne akcije so bile na Čehoslovskem; v Avstriji so visokošolci korporativno odklonili novo univerzitetno uredbo, tkzv. Hochschulreform, ki hoče popolnoma zadušiti vse akademske svoboščine (lani smo o njej že pisali); prav tako je bilo v Zedinjenih državah; splošne stavke študentov so bile marca 1935

v Barceloni in maja 1935 v Grčiji ter končno januarški nemiri v Beogradu.

Gmotni položaj študentov in mladih intelektualcev je proučevala mednarodna konferenca za delo, ki se je vršila junija 1935 v Zenevi.

Mednarodna zveza visokošolcev, ki družijo akademsko mladino vseh držav in vsakega prepričanja, posveča v svojem delovanju posebno pažnjo mirovni propagandi, ker se zaveda, da je svetovni mir prvi pogoj za napredek znanosti in kulture in podlaga za uspeh borb, ki jih vodi.

V tem pogledu prednjačijo Zedinjene države, kjer je 185.000 študentov s stavko manifestiralo za ohranitev miru (12. aprila 1935); v Angliji in Franciji so izvedli v iste namene velike podpisne akcije, v Barceloni je 5000 študentov priredilo velike manifestacije po ulicah, velika propaganda zborovanja so se vršila v Madridu, Valenciji, Londonu, Kodanju, Amsterdamu itd.

Po vsem svetu so se vršila zborovanja visokošolcev posameznih držav, ki so obravnavala akademske strokovne zadeve. Februarja t. l. je bil v Manchesteru kongres študentov iz vse Anglije, junija je bil v Pragi kongres čehoslovških študentov; visokošolci iz Podkarpatske Rusije so zborovali avgusta 1935. Tudi druga, ne zgolj strokovna akademska združenja, so večji del svojega delovanja posvetila stanovskim študentskim vprašanjem. Tako kongres socialističnih študentov iz Skandinavije, ki je bil junija t. l. v Kodanju in mednarodna učiteljska konferenca, ki se je vršila avgusta t. l. v Oxfordu.

Tudi v Ljubljani smo imeli velik kongres jugoslovanskih nacionalističnih akademikov, o katerem pa ni znano, da bi se bil baval s kakimi stanovskimi zadevami.

Na Mednarodnem kongresu v Bruslju se je razpravljalo tudi o akademskem tisku in o važnosti njegove vloge v borbi za študentske in univerzitetne pravice. Omenjeni so bili sledeči študentski časopisi:

»Claridad« in »Proa« (Španija), »Mlada kultura« in »Deutsche Studentenzeitung« (ČSR), »Student front« (Anglija), »Akademski glas« (Jugoslavija), »Students against War« (Avstralija), »University against War« (Zed. države), »Anti-War« (Kanada).

Naj mimogrede omenimo, ko navaja poročilo s tega kongresa tudi naš list med poborniki borcev za akademske svoboščine in izboljšanje razmer univerzitetnega dijaštva v raznih državah, da nismo bili doslej sicer v nobeni direktni ali indirektni zvezi s to mednarodno organizacijo in kongresom. Za naš list je referent s kongresa najnajbrže izvedel iz nekega poljskega dijaškega časopisa, ki je prinesel začetkom leta o nas daljše poročilo in sliko naslovne strani lista, kot primer svoje vrste oblike časopisa. Niso pa izključene informacije tudi s kake druge strani, ker navaja poročilo s kongresa tudi referat o srednješolskih prilikah v naši državi, ki je moral pač biti vposlan iz Jugoslavije.

Pri akcijah, ki so se vršile po vsem svetu za študentovsko stvar, so poleg združenj, včlanjenih v Mednarodni zvezi, sodelovala tudi združenja ameriških, argentinskih, švedskih, bengalskih in nizozemskih visokošolcev. Veliko vlogo v tem gibanju so imele zveze čehoslovških, nizozemskih in finskih socialističnih študentov, akademske YMKE (krščanska združenja mladih ljudi) iz Kanade in Čehoslovaške, nacionalistični blok katalonskih študentov in številna druga akademska združenja.

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

se na univerzi v splošnem še ni pričelo. Častna izjema je JNAD »Jadrani«, ki je otvoril sezono s plesnimi vajami.

ZAKAJ TAKO?

Nekdo je prišel na kvesturo vpisovat sebe in še nekega svoje tovariša. Za sklep univerzitetne uprave, da je treba zastaviti maturitetno izpričevalo in izpričevala o državnih izpitih v primeru, da se ne plača vsa šolnina takoj ob vpisu, ni vedel. Imel pa je vendar svoje dokumente pri sebi in jih hotel zastaviti tudi za tovariša. Modri in vestni uradniki na kvesturi pa so dejali, da lahko zastavi svoje dokumente le zase, za tovariša pa mora zastaviti kakšno drugo vrednost. In študent je zastavil svojo uro. Univerzitetna pisarna je bila zadovoljna in ustrezno je sklepu univerzitetne uprave. Komentar je odveč.

TRIJE VELIKI DOGODKI ZADNJEGA ČASA.

»Straža v viharju« piše, da smo imeli zadnje čase tri velike dogodke in sicer: Evharistični kongres, Kongres Kominterne v Moskvi in dijaški tabor na gori Oljki.

»BOJEVNIK« O »DIREKTORJU ČAMPI«.

Srednješolski mladini je bilo prepovedano, da bi se te predstave udeležila, ker so predstojniki direktorja Čampe tako odredili. Toda večje reklame za to delo niso mogli napraviti, kakor so jo napravili s to prepovedjo. Res je, da bo zaradi te prepovedi mladina zvedela za vsebino te drame šele kak mesec pozneje, toda zato bodo zanjo zvedeli prav vsi. Ideje se sicer lahko preganjajo, toda ni takega plota na svetu, ki bi mogel preprečiti, da bi te ideje ne prišle prej ali slej preko njega.

Z BEOGRAJSKE UNIVERZE.

Beograjsko študentstvo, ki se je zopet zbralo na svojih fakultetah, je zaživelo pod vtisom izjav, ki jih je v zadnjem času ponovno dal zastopnikom strokovnih društev g. rektor prof. dr. Vladimir Čorović.

Rektor je namreč izjavil, da bo še v teku tega meseca in v začetku prihodnjega razpisal tajne svobodne volitve vseh strokovnih društev. Volitve bi se vršile v okviru nove univerzitetne uredbe, ki bo podpisana še ta mesec, prej pa še predložena v proučitev posebnemu odboru zastopnikov strokovnih društev. Dalje je rektor izjavil, da bo vpošteval v nadalje, kar se tiče študentskih zahtev, samo zastopnike strokovnih društev. Te izjave pomenijo precejšen preokret proti stanju, ki je vladalo na beograjski univerzi lansko leto. Kot je znano, se volitve odborov nekaterih strokovnih društev sploh niso izvršile, ker so bile prepovedane. Zastopniki strokovnih društev zbrani v »Akcijskem odboru« pa so bili po večini poslani v koncentracijsko taborišče v Višegrad.

Druge izjave se tičejo Akademskega doma in Centralne študentske menze. Rektor je izjavil, da bo po možnosti akademski dom prevzela v upravljanje zopet univerza. Dozdaj ga je vodil g. upravnik Mirković in poseben nadzorni odbor treh senatorjev. Dom je zašel v finančne težkoče. Razen tega je pa upravnik pri študentih izredno nepriljubljen. Dolže ga, da je organiziral incidente, ki so povzročili znane nemire v mesecu februarju. Centralna akademska menza, ki je bila razpuščena in zopet otvorena pod vodstvom profesorjev, bo zopet v rokah posebnega odbora zastopnikov strokovnih društev, čim bo zanjo odobren kredit. Nadzorstvo bodo vršili še nadalje profesorji.

Dalje so zastopniki strokovnih društev pokazali rektorju spomenico ljublj. strokovnih in kulturnih klubov za znižanje in pravičnejšo ureditev šolnine in izjavili, da se priključujejo tem zahtevam; sami da bodo spomenico izpopolnili še s svojimi predlogi in jo potem predali na potrebna mesta. Rektor je izjavil, da spomenico pozna in da jo odobrava.

Po teh izjavah in po razpoloženju študentov kaže, da bo prišlo na beograjski univerzi do koristnega sodelovanja med univerzitetno upravo in zastopniki strokovnih društev. Med zastopniki strokovnih društev vlsada živa želja, da se ustanovi na podlagi strokovnih društev skupna centralna reprezentančna organizacija, katera bi vodila študente pri vprašanjih, ki so vsem skupna in vzdrževala stike s sličnimi organizacijami zagrebških in ljubljanskih študentov. Zdi se, da bo organizacija ustanovljena takoj po volitvah novih odborov strokovnih društev.

Zaenkrat pa se vsi pripravljajo na volitve.

NEMSKA ŠTUDENTOVSKA ZVEZA

(Deutsche Burschenschaft) je na svoji skupščini, ki se je vršila te dni, pooblastila svojega predsednika, da jo razpusti. Zveza se bo sestala na Wartburgu, kjer se bo svečano razpustila in proglasila svoj vstop v nacionalno-socialistično zvezo študentov.

NA UNIVERZO V BUDIMPEŠTI

so letos sprejeli omejeno število slušateljev. Na nekaterih fakultetah se je število vpisov znižalo za 75 odstotkov. To uredbo utemeljujejo s hiperprodukcijo inteligence.

STARŠI.

ako hočete res dobrih inštruktorjev za svoje otroke, javite naslove upravi Akademskega glasu, Ljubljana, Erjavčeva ul. 24.

OGLASE

za dijaška stanovanja sprejema Akademski glas. Cena oglasu 10 Din.

PRILAGAMO POLOŽNICE.

Naročnike, ki še niso izpolnili svojih obveznosti do lista, prosimo da to čim prej store.

JAVITE NOVE NASLOVE!

Nekateri naročniki nam še do danes niso javili svojih novih naslovov. Pozivamo jih, da to takoj storijo, ker sicer povzročijo nepotreben nered v ekspe-ditu. — Uprava.

Veletrgovina s papirjem

M. Tičar, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1
in Sv. Petra cesta 26

priporoča vse tehnične in pisarniške potrebščine po nizkih cenah

Risalna orodja, prizmatična ravnila, logaritmična računalna, risalni papir znamke Schöllerhammer, Ambos in Atlantic. — Zlata polnilna peresa od najcenejših do najfinejših vrst vedno v zalogi

Urejuje uredniški odbor. Za uredništvo odgovarja Evgenij Ravnihar. — Izhaja vsak teden. — Naročnina: akademiki 4 Din, vsi drugi 5 Din mesečno. — Ček. račun: Ljubljana, štev. 16.465. — Izdaja konzorcij, predstavnik Viktor Turnšek. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Erjavčeva cesta 24. — Tiska tiskarna »Slovenija«, predstavnik A. Kolman. Vsi v Ljubljani.